

ЛІТЕРАТУРА

1. Волківська Д.А. Розвиток лідерського потенціалу студентського активу в університетському середовищі : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2016. 21 с.
2. Карманенко В.В. Педагогічні умови формування лідерських якостей у студентів економічних університетів : автореф. дис. ...канд. пед. наук. Умань, 2019. 21 с.
3. Краснощок І.П. Формування лідерських якостей студентів як завдання виховної діяльності куратора студентської групи. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 194. С. 144–150.
4. Лучанінова О.П. Куратор академічної групи як ключовий суб'єкт виховної системи ВТНЗ. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. Вип. 1. С. 120–132.

Діана РОМАНЮК
(Ізмаїл, Україна)

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ-ЗДОБУВАЧІВ ЗВО ДО ВОЛОНТЕРСТВА: РЕСУРСИ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ

Через виклики російсько-української війни український народ мобілізував власні зусилля задля підтримки держави. Одним із ключових проявів соціальної самоорганізації українців стала волонтерська діяльність. Оскільки значно збільшився попит на виконання завдань інформаційного характеру, здійснення якісних перекладів для трансляції української думки за кордоном, актуалізується питання формування у майбутніх філологів у закладі вищої освіти готовності до волонтерської діяльності.

Формування готовності до волонтерства потребує інтеграції наук(соціології, психології, педагогіки, менеджменту) із науками професійного напрямку. Для реалізації цього завдання виникає необхідність застосування міждисциплінарного підходу. Науковці (Н. Кічук,

М. Козолуп, А. Колот) одноставні у твердженні, що вивчення інтегрованих дисциплін сприяє більш ефективному засвоєнню нової інформації, формуванню цілісної системи знань, оволодінню єдиним методичним інструментарієм для аналізу явищ різних наук [2–4].

Крім того, К. Осадча акцентує на важливості застосування у підготовці майбутніх учителів до тьюторської діяльності міждисциплінарного підходу, оскільки тьютор має бути готовим до виконання різноманітних функцій [5, с. 57]. Подібно і волонтерство вимагає сформованих умінь діяти у різнопланових ситуаціях. Серед компетентностей, якими має володіти волонтер, виокремлюють такі: психолого-педагогічна, соціальна, соціокультурна, комунікативна, інклюзивна, лідерська [1, с. 165]. Розглянемо, як досягається їх формування на засадах міждисциплінарного підходу в освітньо-професійній програмі (ОПП) «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в Одеському національному університеті імені Мечникова [6].

Комунікативна компетентність, за допомогою якої волонтер здійснює ефективну комунікацію для досягнення власних цілей, формується у майбутніх філологів завдяки широкому колу фахових дисциплін, як-от: «Перша іноземна мова», «Друга іноземна мова», «Основи теорії мовних комунікацій», «Вступ до перекладознавства». Щодо вибіркових дисциплін, то в ОПП знаходимо такі: «Логіка, теорія аргументації та основи критичного мислення», «Основи риторики», «Сучасна усна франкомовна комунікація», «Письмова франкомовна комунікація». Усім окресленим дисциплінам властива інтеграція знань з мовознавства та теорії мовних комунікацій, а також запозичення методів однією дисципліною іншою. Наприклад, у процесі вивчення іноземної мови застосовується метод перекладу, логічний виклад та аргументація думок при побудові власного висловлювання іноземною мовою. Для підготовки

здобувачів до комунікації у волонтерській діяльності доцільно упровадити лексичні блоки, тексти, присвячені темі волонтерства, запропонувати написати тексти про ставлення до доброчинства, власного досвіду. У межах вивчення теорії комунікації та риторики, іноземної письмової та усної комунікації доречними є тематичні блоки щодо засобів ефективної комунікації (розгляд успішних кейсів побудови повідомлень про збір коштів, залучення нових волонтерів, партнерської підтримки), проведення дебатів з волонтерської тематики.

Що стосується соціокультурної компетентності волонтера, собою що є інтеграцією соціальної і культурної складових [1, с. 167], то вона формується у процесі вивчення курсу з лінгвокраїнознавства. Майбутній фахівець з іноземних мов, який планує долучитися до волонтерства як тьютор або перекладач, має вміти вибудувати соціальні зв'язки з представниками інших етносів, культур, релігійних конфесій. У межах вивчення лінгвокраїнознавства варто запропонувати здобувачам додатковий тематичний блок про історію розвитку волонтерської діяльності за кордоном, організувати роботу над проектами-дослідженнями щодо кращих практик залучення молоді до волонтерства та можливості їх застосування в Україні. У цьому аспекті є педагогічно доцільним упроваджувати позааудиторні заходи із популяризації можливостей міжнародного волонтерства для майбутніх філологів іноземних мов з метою вдосконалення їхніх мовленнєвих навичок, компетентності міжкультурної комунікації.

Формування соціальної компетентності волонтера, яка передбачає засвоєння навичок ефективної взаємодії із суспільством, відбувається у межах педагогічних дисциплін «Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури», «Педагогіка». Відповідно до ОПП у здобувачів формуються соціальні вміння, як-от: «здатність працювати в команді та автономно», «уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми» [6, с. 8]. Формується ця компетентність і під час вивчення таких вибірових

компонентів: «Соціологія», «Соціальна психологія та психологія спілкування». На нашу думку, у межах цих дисциплін можливо додати тематичні блоки «Волонтерська діяльність в Україні», «Інструментарій ефективної волонтерської діяльності», а також розробити інтегровану навчальну програму вибіркової дисципліни «Волонтерська діяльність майбутнього філолога: соціологічний аспект» та розкрити можливість застосування волонтером знань, умінь та навичок з філологічного фаху.

Уже вказані дисципліни «Методика викладання іноземної мови та зарубіжної літератури», «Педагогіка» формують у майбутніх учителів іноземних мов психолого-педагогічну компетентність, яка необхідна як у викладацькій, так і у волонтерській діяльності. Крім того, вивчення вибірових компонентів («Загальна психологія та психологія особистості», «Педагогічна психологія», «Основи педагогічної майстерності», «Сучасні освітні технології»), а також проходження педагогічної практики навчають здобувачів ефективно планувати і проводити уроки іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, формувати вміння віншомовній діяльності із залученням сучасних технологій, сприяти вихованню й розвитку учнів [6, с. 9]. Тематичні блоки «Педагогічна волонтерська діяльність», «Волонтерство вчителя іноземних мов», які є доцільними у змісті навчальних програм зазначених дисциплін, мають ознайомити здобувачів із волонтерськими можливостями педагога, ментора, тьютора, досвідом їхньої участі у допомозі дітям-переселенцям, дітям з особливими потребами. У процесі ознайомлення з особливостями взаємодії з останніми формується й інклюзивна компетентність у майбутніх педагогів.

Волонтеру доцільно володіти навичками лідерського управління, вміти керувати проектами, врегульовувати проблемні ситуації. Формування лідерської компетентності у майбутніх учителів іноземних мов можливе завдяки інтеграції і психолого-педагогічних наук з науками про менеджмент. Згідно з ОПП, навички управління формуються у процесі вивчення «Методики викладання іноземної мови та зарубіжної літератури» саме завдяки широкому

використанню методу проєктів для вирішення проблемних ситуацій. Позитивно впливають на оволодіння цією компетентністю й вибіркові компоненти, як-от: «Психологія управління», «Основи підприємницької діяльності», «Педагогічний менеджмент». Дидактично потужним є також залучення майбутніх учителів до планування й організації освітніх волонтерських проєктів для школярів, здобувачів молодших курсів, менторських програм для адаптації дітей-переселенців.

Отже, формування готовності майбутніх учителів іноземних мов до волонтерської діяльності має здійснюватися на засадах міждисциплінарного підходу, оскільки саме завдяки оволодінню інтегрованими знаннями й методологіями філологічних, психолого-педагогічних, соціальних наук стає можливим виконання широкого кола волонтерських завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горінов П., Драпушко Р. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження : монографія. Київ : ДІСМП, 2022. 240 с.
2. Кічук Н. Міждисциплінарні стратегії у підготовці майбутніх учителів-гуманітаріїв: національний контекст. *IX Дунайські наукові читання. Українська Бесарабія як модель полікультурного розвитку держави*: зб. наук. пр. Ізмаїл: РВВ ІДГУ; «ІРБІС», 2023. С. 35–38.
3. Козолуп М. Міждисциплінарний підхід до формування академічної комунікативної компетенції у студентів природничих спеціальностей в університетах США. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота.* 2014. Вип. 30. С. 60–63.
4. Колот А. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку економічної науки та освіти. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка.* Київ, 2014. Вип. 5. С. 18–22.
5. Осадча К. Міждисциплінарний контекст формування тьюторської компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка.* 2017. № 27. С. 56–60.
6. Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ імені Мечникова, 2023. 17с. URL : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/rgf/035_filologiya_bakalavr/2022/OPP_Romanski_movy_ta_literatur_y_FRANTSUZKA_Bakalavr_2023.pdf